

## ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.  
Pe un jum. . 14  
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 508.

# TRIBUNA

REDACȚIA  
și ADMINISTRAȚIA:  
Strada Deák Ferenc Nr. 20  
INSERTIUNILE  
se primesc la administrație.  
Mulțămite publice și Loc  
deschis costă fiecare șir  
20 filerl.  
Manuscripte nu se înapo-  
lază.

## Războiul tripolitan.

Arad, 28 Februarie.

Incorporarea celor două provincii africane Tripolisul și Cirenaika, la regatul Italiei este astăzi un fapt împlinit. Hotărîrea aceasta nu mai era de multă vreme un secret pentru puterile europene, cari dela prima bubuitură de tun au prevăzut desfășurarea în sensul acesta a evenimentelor ulterioare. — Mai mult chiar, întreaga Europa — deși sub masca unui îndreptățit sentiment de gelozie — a primit în liniște decizia corpurilor legiuitoare italiene, cari în două ședințe au decretat mărirea Italiei cu teritorul ei aproape îndoit. Astfel vechea provincie cartagineană „*Regio Syrtica*” a ajuns după douăzeci și două de secole în posesiunea acelora, ai căror falnici străbuni i au dat pentru întâia dată viața.

Istoria politiceii coloniale a Europei începe astăzi o nouă pagină, de mare însemnătate pentru progresul economic al omeniei întregi. Un nou debușeu pentru prisosul producției europene se deschide larg, într'o depărtare relativ foarte minimă; o nouă patrie, un nou teren de activitate pentru surplusul de forțe omenesti, care începe să devină tot mai amenințător pentru echilibrul vieții economice a bătrînului continent. Și întreg aparatul acesta de transformare, toată opera civilizatorică, întreagă evoluția economică, toată mișcarea aceasta complexă pentru modernizarea semisălbatecei Tripolitani sunt astăzi garantate de o putere mare, de un stat cult, care tocmai prin acțiunea anexării s'a ridicat în mod considerabil în vaza vecinilor puternici.

Deciziunea Italiei nu este o hotărîre spontană și nici nu poate fi privită ca un act de lesumanitate. Ea este oare-cum o parte integrantă a acțiunii civilizatorice pornită de statele europene în toate părțile globului unde curentul culturai europene nu poate pătrunde. Până în timpurile mai nouă Tripolisul a fost cuibul cel mai temut al pirateriei maritime, care a stânenit veacuri de-a rîndul legăturile comerciale cu Orientul. Pseudocivilizația Turciei, sfărîmată de propriile ei slăbiciuni și păcate nu putea fi o garanție nici într'un viitor îndepărtat pentru emanciparea celor două provincii, emancipare dictată de marile interese economice ale Europei.

Intervenția Italiei era deci chemată să creieze alături de Algeria franceză și Sudanul britic o colonie nouă, și să nimicească în felul acesta poftetele discrete de acaparare ale diplomației europene nesățioase înlăturînd astfel posibilitatea unui conflict cu mult mai complicat și mai tragic, decât cel de față.

Aruncînd o privire asupra trecutului acestor provincii, vom putea câștiga convingerea, că rezistența Turcilor nu este de

loc justificată, dacă vom considera legăturile Tripolitaniiei cu statele europene și dacă vom stabili în felul acesta un drept istoric.

Dela zidirea Cartaginei (228 a Chr.) vechea *Regio Syrtica* a fost provincie Romană până în secolul al treilea după Christos, când sub domnia lui Septimiu Severus a luat numirea de *Provincia Tripolitana*.

În secolul al VII-lea a fost cutropită de invaziunea Arabilor, cari au descălecat aci fără însă a o putea stăpâni în liniște, fiind încontinuu alungați de Turci. După îndelungate lupte abia în secolul al XV-lea s'a putut elibera de sub jugul turcesc, croindu-și o independență și aceasta efemeră, căci în 1509 Tripolitania este cucerită de Spanioli sub comitele Pedro de Navara — Spania și-a numit aci un guvernator, care a ținut-o în stăpânire până la 1551, când este din nou recucerită de Turci. De aci încolo începe pentru vechea provincie romană și în special pentru orașul Tripolis epoca cea mai rușinoasă. — Sute de ani cetatea aceasta plină cu fortărețe de apărare a adăpostit pe cei mai îndrăzneți piratați de mare și a ascuns cele mai odioase crime ale acestor bandiți ai mărilor.

Numai când la 1681 Ludovic al XIV-lea regele Franței, înspăimântat de succesele enorme ale îndrăznelei acestor hoți teribili, și îndemnat de nesiguranța ce stăpânea întreagă Marea Mediterană s'a determinat să le dea o puternică lovitură, numai atunci liniile maritime spre Orient s'au putut deschide și călătorii puteau răsufla liniștiți. Într'adevăr în anul acesta o puternică flotă franceză sub conducerea amiralului *Duquesne* a bombardat cu efect cetatea piratilor, nimicindu-le multe corăbii și silind pe Corsarii tripolitani să se retragă în interiorul țării. Nu mult după aceea (1685) mareșalul d'Estree a bombardat din nou orașul cu atâta succes încât *Deiul* a fost silit să rescumpere pacea cu o jumătate de milion de funți.

În timpul acesta Arabii pregătesc un atac împotriva Turcilor, a-căror dominațiune le era insuportabilă. La 1714 pașa Hamed Bey se scutură aproape de jugul turcesc rămânând să plătească numai tribut. Odată independent Hamed Bey se proclamă sultanul Arabilor și înființează dinastia *Karamanliilor*. La 1728, Francezii atacă din nou Tripolisul și îl nimicesc aproape cu desăvârșire. Arabii se retrag în interior, lăsând să se valideze tot mai mult preponderanța europenilor în aceste locuri.

Pirateria se continuă și după loviturile primite, deși cu mai puțină îndrăneală, până când la 1830 Francezii ocupă Algeria și strivesc cu desăvârșire pe acești periculoși bandiți.

Cinci ani în urmă (1835) Turcii alarmați de vecinătatea periculoasă a Francezilor în Algeria dau un desnădăjduit asalt dinastiei *Karamanliilor*, și după ce o alun-

gă încorporează Tripolitania, ca vilajet turcesc la imperiul osmanic. De atunci și până astăzi Arabii au încercat în diferite rînduri să se scape de jugul turcesc. Potopuri vrăjmașe de Beduini au ridicat cu inverșunare armele împotriva supremației turcești, fără însă a se putea elibera de sub genunchiul greu al Osmanliului, până când intervenția Italiei vine să schimbe deodată frontul lor de acțiune.

Debarcarea trupelor italiene în Tripolitania nu a surprins nici pe Turci și nici diplomația europeană, care simțise de multă vreme o fierbere în Marea Mediterană. Zdruncinarea internă, frământările din Macedonia schimbarea repede a regimului putred, primirea cu neîncredere a noului regim tinăr-turc, apoi veșnicele ridicări din umeri ale Europei ori de câte ori slaba umbră a puternicului imperiu al Solimanilor se simția nedreptățită, întreagă alianța aceasta de influențări dezastruoase, a paralizat ori ce putere de rezistență a Turcilor.

Nu numai prezentul dar nici viitorul, cu toate supozițiile ce i-ar putea sări în ajutor, nu va putea schimba nimic din icoana, ce ne-o oferă astăzi provinciile anexate. Situația financiară a Turciei, abia scăpată din faliment, nu-i va îngădui multă vreme să se încarce de cheltuieli neprevăzute. Toată energia luată de Poartă drept bază a rezistenței sale a fost proclamarea *războiului sfânt*, un șiretlic care n'a prins în toate părțile. Astăzi multe triburi arabe ațâțate de legendele trecutului au prins singure armele împotriva asupritorilor de ieri, dând cel mai prețios concurs trupelor italiene.

Iată de ce un cunoscător tehnic al războiului ar putea declara începând cu ziua anexării oficiale întreagă acțiunea de până acum a Italianilor în Tripolitania de închisă.

Cele 25 de mii de oameni așezați în porturile dela Benghazi, cele 16.000 de soldați ascunși în întăriturile Dernei, și cei 6000 de eroi dela Tobruk, apoi debarcările ulterioare, cari vor complecta cifra de 160 de mii de ostași înarmați până în dinți sunt o puternică garanție a succesorilor de până acum. Acțiunea viitoare a Italiei nu mai este o luptă proriu zisă, ci este un război colonial, care va trebui întreținut încă multă vreme și care va necesita, ca în ori care altă colonie africană, ținerea pe picior de război a unei forțe armate permanente. O invaziune în interior ar fi împreună cu mari pericole, dată fiind pe de-o parte clima tropică, care și în umbra oazelor se ridică până la 50 grade C., pe de altă parte lipsa de căi de comunicație. Cuceririle aceste parțiale se vor face treptat, odată cu desvoltarea serviciului administrativ, pentru care Italia nu cruță nici o jertfă.

Întreagă lumea cultă va trebui să se alieze la acțiunea aceasta de emancipare a ținuturilor tripolitane, cari vor înainta cu

pași gigantici spre progres și civilizație.

Comerțului și industriei europene i-se deschid de acum înainte porți nouă, iar bucuriilor omenești li-se adaugă bogății imense îngropate până acum în întinsecimile fără fund ale Africii.

Dar cucerirea Tripolitaniei are și o deosebită însemnătate politică, care se rezumă în cuvintele ministrului Giolitti din discursul său rostit cu prilejul anexării:

„Incorporarea Tripolitaniei la regatul nostru” — a zis ministrul — „însemnează echilibrul influenței politice în Marea Mediterană”.

Iată deci regatul italian, încheiat abia acum câteva decenii prin puterea de unire a lui, că sfidează toate amenințările și cu mândria și curajul inerent rasei latine, răsbate prin negura vremilor, și pune mâna pe cele mai bogate provincii africane. — Un milion și 33 de mii de klm. pătrați de pământ plin de avuție sporesc astăzi averea națională a poporului italian, a cărui hărnicie va stăruia să dea provinciilor ocupate lustrul necesar al civilizației europene.

**P. S. Sa episcopul Radu la contele Zichy.**  
Am anunțat că în drumul său spre Roma episcopul Radu s-a prezentat la primul ministru contele Khuen-Héderváry, înmânându-i un exemplar din memoriul provinciei noastre mitropolitane greco-cat. privitor la chestiunea înființării unei episcopii gr.-cat. ungurești. Foaia Poporului Român din Budapesta e informată că episcopul Radu a fost și la ministrul de instrucție contele Ioan Zichy, înmânându-i și lui exemplarul memoriului. Episcopul Radu a rugat pe ministrul să și bazeze răspunsul ce va da la interpelația deputatului Dr. Ștefan C. Pop în chestia eliminării celor 16 clerici dela Oradea-mare, nu numai pe informațiile primite dela superioritatea seminarului, ci și pe procesele verbale adresate de capitulul gr.-cat. român.

Numitul ziar mai află că ministrul a primit cu bucurie cererea episcopului român, declarând că nu va da nici un răspuns până nu va studia și procesele verbale în chestiune, și totodată rugând pe P. S. să-i trimită aceste procese verbale îndată după sosire.

**Contestarea alegerii de deputat dela Ighiu.**  
Eri, la 27 Februarie n., s'a început înaintea Curții de Casație din Budapesta desbaterea contestării alegerii de deputat dela Ighiu. Impotriva alegerii guvernamentului Dr. Szász József alegătorii candidatului național, Dr. Al. Vaida, rămași în minoritate au ridicat protest, arătând că alegerea aceasta se datorește celor mai mari volniciei și celei mai murdare corupții.

Curtea de Casație a ordonat ancheta. În cursul anchetei au fost interogați peste 800 de martori. Alegătorii români au renunțat apoi la continuarea anchetei și n'au mai oferit noua garanție de 3000 coroane pentru continuarea interogatorului.

Pe acest motiv, apărătorul alegerii, avocatul Dr. Tetéleni, a cerut respingerea contestării. Curtea de Casație a hotărât însă să intre în desbaterea contestării pe baza declarațiilor făcute de martorii interogați până acum.

Desbaterea a început azi și va dura mai multe zile.

**Alegerea mitropolitului primat al României.**  
Din București ni-se telegrafiază: Eri, Marti, s'a întrunit la Camera Marele colegiu pentru alegerea Mitropolitului Primat.

Înainte de deschiderea ședinței s'a oficiat un serviciu divin la Mitropolie, la care au asistat membrii Sf. Sinod dâni miniștri și birourile Parlamentului.

Ședința a fost prezidată de I. P. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei.

Marele colegiu a ales ca Mitropolit Primat pe P. S. S. Canon Arămeșcu-Donici, Episcop al Eparhiei Hușilor.

**Măsurile banului Cuvaj contra naționaliștilor Croați.** Opinia publică croată continuă să se agite contra tendințelor șovine ale ungarilor și manechinul acestora ridicat la una dintre cele mai înalte demnități. Eri senatorii municipali opoziționiști din Agram au ținut o ședință la care au luat parte locuitorii orașului, studentimea și muncitorii sindicalisti pentru a răspunde adresei primarului în care se făcea apel la sentimentele populației cerându-i să se retrină dela manifestații. În ședință s'a votat o rezoluțiune contrară apelului primarului, iar aceasta fiind publicată și împărțită pe stradă, s'a confiscat din partea poliției. Măsuri identice de represinne s'au luat și contra ziarelor naționaliste cari din prilejul manifestațiilor au îndreptat atacuri vehemente contra banului și guvernului ungurese. Astfel ziarelor „Male Novine”, „Novosti” și „Hrvatzi Novosti” li-s'a retras dreptul de a fi vândute în colportaj pe străzi și la gări.

## Memoriul Slovacilor.

În primăvara anului trecut, contele Khuen-Héderváry, — ne aducem aminte — a dorit să cunoască doleanțele neamurilor nemaghiare din țară și în acel scop a inițiat tratative cu o seamă de bărbați politici din fiecare tabără. Cam în același timp cu memoriul elaborat de d. Dr. Ioan Mihu, șeful guvernului a primit un memoriu și din partea Slovacilor, care, însă conține numai doleanțele culturale ale fraților noștri de arme. Contele Khuen-Héderváry, cu toate că memoriul Slovacilor formulează minimumul de deziderate ce pot naște din conștiința națională a unui neam, n'a învrednicit de nici un răspuns memoriul. Ziarele slovacești, văzând tăcerea elocventă a primului ministru, publică acum întreg memoriul, făcându-și astfel datoria de a informa publicul mare.

Publicăm deocamdată un rezumat al memoriului, rezervându-ne a reveni ocazional asupra lui.

Memoriul se întemeiază pe articolul de lege 44 din 1868, în care se spune, că ministrul de instrucție e dator să întemeieze așezăminte de învățământ în limba maternă, până la limita învățământului academic, pe seama tuturor cetățenilor țării, respectând principiul egalității nețărmitate pe terenul prosperării culturale. Arată apoi ca legile culturale ulterioare, precum și măsurile luate de guverne, răstălmăcesc dispozițiile legii din 1868, paralizându-le cu totul. Legea școlară a contelui Apponyi, care de dragul a patru—cinci școlari unguri introduce în școli limba ungurească, iar de dragul unei cincimi a școlarelor unguri impune ca limbă de învățământ exclusiv pe cea ungurească: face absolut iluzorie libertatea culturală. Copiii cari nu știu ungurește, nu se împărtășesc în chipul acesta de nici o instrucție, ori, în cazul cel mai bun, rămân departe în urma școlarelor cari știu ungurește. Planul de învățământ și împărțirea orelor hotărăște, din cele 25 de ore de instrucție, 13 ore pentru învățarea limbii ungurești, chiar și în școlile cu limba de instrucție nemaghiară, ceea ce are ca urmare o stagnare generală în materialul preles ungurește. În chipul acesta școlile înceată să mai fie așezăminte educative și se prefac în unelte de silă ale instrucției ungurești, fără să poată atinge însă nici ținta

## Cântece de dragoste.

I.

Îți bat sfioase 'n noaptea  
Petale la ferestă,  
Să te mai văză floarea  
Odată unde ești.

Alinți șoptind drăguță  
La veștedele foi,  
Că de-or pleca și ele,  
Rămânem amândoi.

II.

Plinută 'n trup și-i blândă  
Și dragă la zâmbit,  
Mai dulce ca sărutul,  
În care-a adormit.

Abia ating pleoapa  
Fiorii unui vis,  
Plăpândă după șoptu,  
Ce gura i-a deschis.

Și-i dalbă pe pernița-i,  
Să nu mai zici că-i ea,  
Micuță, să mi-o poarte  
În brațe-o floricea.

M. Marges.

## Vasile Secăreanu.

De Traian Gh. Șoimu.

Scurt și gras, cu înfățișare plăcută, lăfăindu-se în hainele-i tăiate după ultima modă, cu privirea șireată, gata să te servească — în schimbul vre-unei recompense — Vasile Secăreanu era, când l'am cunoscut eu, cel mai convins partizan, cel mai devotat luptător, muncind din răsuputeri, totdeauna iubit și stimat de prietini, și răsplătit de șef, era din partidul verzilor.

La alegeri, ca și la toate întrunirile publice ale partidului, luă cuvântul, și cu furie aruncă la adresa adversarilor cuvinte grele, injurii, calomnii, netemându-se de nimeni, — mai ales când era partidul la putere.

— „Domnilor, am să vă spun puține cuvinte — spunea adesea. Uitați-vă. Aci în oraș: cine a făcut primăria? Noi. Cine a îndreptat străzile? Noi. Cine a făcut Tribunalul? Tot noi. Dar școlile, poșta? Noi, Domnilor. Și atâtea și atâtea altelo tot noi le-am făcut!... Pe când adversarii noștri, albi, ce-au făcut? S'au căznit să strice sau să zădărnicească cele începute de noi. Când au aliniat strada cutare, au câștigat atâtea. Când au reparat căzărmiile, au furat până n'au mai putut. Și tot mereu s'au căpătuit, în paguba d-voastră și statului... Hoți, Domnilor, hoți de codru; nu oameni cinștiți și desinteresați, ca noi.

„Și, Domnilor, astfel de oameni să guverneze țara? S'o prade? S'o fure? Astfel de reprezentanți să trimiteți în parlament? Să ne facă de răs, și să ne și sărăcească?...”

„Nu”, „Nu”, „Jos cu ei”, „Jos cu lipitorile”, „rușine, rușine”, răspundea auditoriu.

Reușita era a lui. Șeful, mulțumit, recunoscător, îi propuse ca deputat, candidă, reuși, și se îmbogăți, în paguba celorlalți.

Căzu partidul, și „în urma unei neînțelegeri locale, d. Vasile Secăreanu, s'a retras din partidul verzilor, înscriindu-se la albi” așa vesteau ziarele guvernamentale.

Iată pe același domn Vasile Secăreanu, alb convins, luptător devotat, vorbind la o întrunire, în ajunul alegerilor, în favoarea candidaților guvernului.

— „Domnilor, — zicea ei — dați-mi voe mie, care i-am cunoscut, care am plecat dela ei văzând lucrurile murdare pe cari le săvârșesc, ca să recomand pe candidații guvernului, oameni cinștiți, buni patrioți, pe cari îi cunosc, și-i i-au pe garanția mea. Primăria, tribunalul, poșta, gimnaziul, școli primare, prin stăruința lor s'au făcut. Lor trebuie să le mulțămim, și să-i trimitem acolo unde nevoile noastre îi reclamă în parlament. Da, dela tribuna parlamentară, vă va apăra interesele voastre, iubiți concetățeni, și va blama pe cei ce vor să vă ametească cu vorbele lor de panglicari și de oameni certati cu dreptatea.

„Și, ca să le dați o lecție, să le arătați că vreți să nu-și mai bată joc de tot ce e mai sfânt aci în țară, să votați pe candidații noștri, nu pe ai lor.”

Primar fu în curând, și gurile rele spun că palatul de pe Bulevard ar fi făcut cu... banii primăriei.

aceasta, ei rezultând numai ignoranță. Poporul învață limba pe care i-o indică necesitățile de trai și dacă limba ungurească nu face parte din aceste necesități, mijloacele coercitive ale educației școlare nu și vor putea ajunge ținta niciodată.

Cu toate că au trecut 48 de ani dela legiferarea articolului despre egalitatea culturală, cei aproape trei milioane de Slovaci n'au încă nici astăzi o școală medie slovacă. Ba guvernul a închis în parte până și școlile medii înființate și susținute de Slovaci, iar în parte a interzis limba slovacă în ele. O consecință a acestor măsuri e că funcționarii publici nu pot să se înțeleagă cu poporul în limba lui, o anomalie care se răsună adesea erud în viața religioasă și în cea administrativă. O altă consecință e că părinții slovaci sunt necesități să și trimită fiii la școlile din Moravia și Boemia, și când aceștia se întorc în patrie sunt întâmpinați cu acuzația panslavismului. Toate naționalitățile din patrie își au școlile lor medii naționale, numai Slovaci nu, iar dacă vor să și întemeieze ei singuri, guvernul îi oprește.

Memoriul trece apoi la desființarea volniei a asociației culturale slovacă *Matica Slovenska*. Înșiră statutele acestei asociații și reproduce memoriul pe care partidul național slovac l-a fost adresat camerei și dovedește că *Matica* a urmărit exclusiv ținte literare și culturale și că numai ura împătimită a putut s'o acuze de panslavism. După ce în lipsa unui asemenea așezământ poporul slovac nu poate să trăiască o viață culturală mai superioară, Slovaci cer dela guvern să le înapoieze averea confiscată a *Maticii* și să eazeze ordonanța din chestiune.

De încheiere memoriul resumă doleanțele în următoarele patru puncte:

1. În școlile elementare să se aplice ca limbă de instrucție limba slovacă, limbei ungurești dându-i-se un loc conform principiilor moderne ale pedagogiei, și în scopul acesta legile școlare să se modifice în consecință, iar ordonanțele ministeriale să se eazeze.

2. Guvernul să înființeze atâtea școli medii slovacă, respective să le prefacă pe cele existente deja în astfel de școli, câte să corespundă numărului de aproape trei milioane de Slovaci.

3. Și până atunci însă, guvernul să înființeze catedra de limbă slovacă obligativă la toate școlile medii din partea nordică a țării.

4. Guvernul să le îngăduie Slovacilor colecțiile publice pentru înființări de școli medii și așezăminte culturale și să restituie asociația culturală *Matica Slovenska*, împreună cu întreaga averea ei confiscată.

A băut vânt de primăvară: multe s'au schimbat și albi s'au împărțit în tineri de-oparte, și bătrâni de alta.

Nu după mult ziarele tinerilor înregistrau ca un succes serierea în potruva lor, a dlui Vasile Secăreanu, ce până atunci fusese de partea bătrâniilor.

Și, întâmplându-se să fie în opoziție, atacă pe cei doi adversari politici, cât îl ajutau puterile mai mult. Și la intrunirile ce erau cam dese, adesea îl auziai strigând:

— „Iubiți frați Români! Ei au făcut tot ce i rău aci în biata noastră țară. Au pus biruri peste biruri, v'au furat, v'au furat! Și dacă a mai rămas vre-o rază de speranță, pentru îndreptare, aceea o reprezentăm noi, singurul partid al viitorului. Programul nostru cuprinde toate îmbunătățirile ce se vor face în această nenorocită țară. Noi, reprezentăm pe îngerul salvator al României de mâine: noi vă vom scăpa de biruri, vom desființa legea cutare, vom face cutare, vă vom asigura fericirea voastră, noi și numai noi. În noi să a-

## Obstrucția tehnică reîncepe...

— Situația politică. —

Arad, 28 Februarie.

Intrigile partidului guvernamental împotriva partidului justhrist n'au reușit. Deși izolat prin trecerea kossuthiștilor în tabăra contrară — partidul justhrist a hotărât să continue lupta împotriva reformelor militare și pentru prioritatea votului universal cu ori ce mijloace.

Încercarea contelui *Khuen-Héderváry* de-a produce neînțelegeri în partidul justhrist prin declarația că este gata să ofere garanții și mai serioase în ce privește reforma electorală — n'au reușit. Partidul justhrist, sprijinit de independenștii în afară de partide, a hotărât în conferința sa de aseară să nu capituleze până când guvernul nu va retrage reformele militare și în schimbul lor va lua în discuție reforma electorală.

Hotărârea aceasta a partidului justhrist a fost adusă cu unanimitate.

În ședința de ieri, pentru sondarea terenului, justhiștii voiau să provoace o votare nominală, dar au renunțat la acest plan, după ce președintele *Návay* a îngăduit discuția înainte de ordinea de zi și astfel discuția reformelor militare se amână și fără obstrucție tehnică.

În ședința de azi a reînceput apoi obstrucția tehnică. Justhiștii au cerut votare nominală asupra cererii de concediu alor patru deputați. Cererile au fost motivate cu boala deputaților. Președintele *Návay* n'a admis, însă, votarea nominală, declarând că numai la cereri întemeiate pe alte motive va admite votarea nominală.

Ședința a fost o ședință de discuții la regulamentul intern, pe alocuri foarte furtumoasă.

veți încredere, căci noi suntem adevăratul partid al viitorului.”

N'apucară să vie la putere, și tovarășul Ghirduc, făcea sub o sdrăcă purpurie o fărâcă de... partid. Cetii mirat într-o zi în „*Bobârnacul*” foaie umoristică independentă:

— „Aflăm dintr-o sorginte sigură, că d. Vasile Secăreanu, fost primar, deputat și membru mareant în partidul verzilor, bătrânilor și tinerilor albi, se va înscrie în partidul roșilor. Dar cum cunoscutul politician are o socoteală cu centru, trecerea va întârzia pentru câțva timp...”

Scurt și gras, cu înfățișarea plăcută, lăfăindu-se în haine tăiate după ultima modă, cu privirea șireată, trece Vasile Secăreanu, marele om politic și democrat român.

București, 1912.

## Justhiștii pentru obstrucția tehnică.

Deputații justhiști aliați cu deputații independenștii în afară de partide și cu deputații partidului micilor agrari, au ținut aseară o conferință comună în care au discutat situația. La conferință au luat parte 54 de deputați. Opt deputați și-au justificat absența declarând că se supun hotărârii ce se va aduce.

La discuție au luat parte mai mulți oratori cari toți au stăruit asupra necesității de a se continua lupta împotriva reformelor militare. La propunerea lui *Egry* (în afară de partide) s'a primit o rezoluție în care se spune că noua opoziție unită re-înnoiește lupta împotriva reformelor militare și pentru votul universal, egal și secret cu energia și toate mijloacele întrebuintate în lupta de până acum.

S'a ales apoi un comitet executiv care să conducă lupta.

## Presă vieneză împotriva lui Khuen.

Declarațiile ministrului președinte *Khuen* privitoare la reformele militare sunt viu discutate în presa din Viena. Pentru promisiunile făcute *Kossuthiștilor*, contele *Khuen* este atacat cu vehemență.

„*Reichspost*” spune între altele că ministrul-președinte *Khuen* a făcut aceste declarații fără să și dea seama de importanța lor, dar trebuie să știe că Viena nici odată nu le va aproba.

„*Neue Fr. Presse*” scrie că guvernul austriac nu crede ca ministrul-președinte contele *Khuen-Héderváry* să fi luat angajamente cari ar știrbi în cea mai mică măsură prerogativele Coroanei în ce privește chemarea la arme a rezervelor speciale. Aceste angajamente ar veni în contradicție și cu hotărârile asupra cărora au convenit cele două guverne.

„*Frankfurter Zeitung*” publică un articol ce i s'a trimis din Viena și reoglindește vederile cerurilor politice vieneze. În acest articol între altele se spune:

„Contele *Khuen* ar fi trebuit să vadă că cerurile mai înalte nu au încredere în planurile lui, dar au, dimpotrivă, multă simpatie pentru ideile justhriste. Ideea votului universal eucerește teren. Contele *Khuen* nu e dușman al acestei reforme, dar este rob al partidului său, care se va disolva în ziua când proiectul reformei electorale va fi prezentat camerei. De aceea își concentrează contele *Khuen* toate forțele în jurnalul reformelor militare. I-s'ar putea spune și lui să grijească de ideile lui *Martie*: Sau nu va mai fi până atunci obstrucție, sau nu va mai fi guvern prezidat de *Khuen*”.

## Obstrucția în Cameră.

Îndată după deschiderea ședinței președintele *Návay* anunță că patru deputați au cerut concediu de câte 14 zile, fiind bolnavi și declară că deoarece, potrivit regulamentului, în cazuri de boală deputații au numai să și anunțe absența, camera ia cunoștință despre aceste anunțuri. (Aplauze furtumoase la guvernamentali. Sg. mot în stânga).

În jurul acestei dispoziții a președintelui se începe o discuție vie, pe alocuri foarte sgomotoasă.

*Holló Lajos, Batthyányi, Hock János, Polonyi Géza, Lovász Márton*, iau cuvântul în chestie de regulament pentru a protesta împotriva interpretării volnice a regulamentului și cerind să se respecte uzul de până acum.

*Návay* declară că în trecut nu s'a observat regulamentul destul de riguros. El e hotărât să l observe pe viitor cu cea mai mare severitate și de aceea nu revine asupra declarațiilor sale (Sg. mot mare).

*Ábrám Dezső* polemizează cu președintele. (În vremea aceasta deputatul guvernamental *Men-de* ocupă tribuna raportorului, provocând protestări furtumoase: Nu permitem închiderea volnică a discuției. Mai sunt oratori anunțați!).

**MOBILE**  
TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE  
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui  
**Székely és Réti, Marosvásárhely,**  
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.  
**Trusouri complete pentru mirese.**  
Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saicane și odăi etc.  
Mobile englezești cu piele.  
Prețuri de tot ieftine.  
Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plățire în rate.  
În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.  
TELEFON Nr. 214.

*Președintele:* N'am băgat de seamă. Il rog pe dl raportor să părăsească tribuna.

*Bakonyi Samu* declară (adresându-se contelui *Tisza*, care șade în fața lui) că *opoziția nu va lăsa un al doilea 18 Noembrie* (Aplauze la justhiști. Sgomot).

## Cu șupa...

*Epilogurile activității ziaristice a dlui Vasile Goldiș.*

Oradea-mare, 28 Februarie.

A fost ușor să calomniezi, dar e mai greu să suporti consecințele. Pentru cea dintâi nu-ți trebuia decât să fi mizerabil, pentru a doua ți-ar trebui să ai cel puțin o mică doză de lipsă de lașitate.

Organul autorizat, sub conducerea distinsului bărbat al națiunii, d. *Vasile Goldiș*, a calomniat în modul cel mai criminal pe d. S. Bocu. D. *Goldiș* însă numai „conduce” ziarul autorizat, răspunderea morală și juridică a actelor ziarului este pusă în sarcina unui culegător tipograf, *Atanasie Hălmăgian* cu numele. Iar dela d. *Hălmăgian* altă satisfacție nu poți căpăta decât aceea pe care ți-o dă legea.

Adică legea ți-ar da-o, dacă n'ar exista și aici o mulțime de tertipuri de cari calomniatorul poate uza pentru a împinge cât mai departe ziua pedepsei, un interes, care coincide și cu acela al autorilor morali pentru a se bucura timp mai îndelungat de roadele calomniei.

Azi avea să se țină înaintea Curții cu jurați din Oradea-mare procesul de presă intentat de d. *Sever Bocu* împotriva organului comitetului național, înainte cu 10 luni de zile. După ce advocații autorizativului exhaustaseră toate chestiunile de formă pentru a se mai amâna procesul, ajunserăm în fine cu chin cu vai la ziua judecătii, pe care domnul *Goldiș* — avusese și acest cinism — spunea că o așteaptă cu sete. Dar, nenorocire, *Hălmăgian* se întâmplă să se îmbolnăvească tocmai o zi înainte de proces. D. *Goldiș* cunoștea boala asta de pe vremea lui *Măglaș*, o boală pentru care judecătorii cunosc un singur leac: șupa.

În sfârșit d. *Hălmăgian*, trimițând atestat că e bolnav, tribunalul spre mai marele nostru regret pentru setea domnului *Goldiș*, n'a avut încotro, a trebuit să amâne procesul, a luat însă toate precauțiunile posibile împotriva unei eventuale îmbolnăviri nouă la terminul viitor: a hotărât să fie adus cu șupa.

Desbaterea s'a început la ora 8 jum. sub președinția dlui judecător *Korn Lajos*. De față sunt acuzatorul d. *Sever Bocu* și reprezentantul său d. Dr. *Aurel Zigre*.

*Președintele:* Înainte de a se constitui curtea cu juri, aduc la cunoștință că am primit, după cunoscutul obicei, o depeșă dela acuzatul *Atanasie Hălmăgian* în care spune că este bolnav și că a trimis atestat medical pe care nu l'am primit încă. Nu pot constata dacă telegrama purcede într'adevăr dela acuzat, ori nu, constat însă că acuzatul nu e aici. Rog pe d. reprezentant al acuzei să facă propunere.

D. Dr. *Aurel Zigre:* Rog onoratul tribunal să binevoiască a recerca telefonic medicul legist din Arad să-l cerceteze pe

acuzat și încât nu ar fi bolnav, să fie escortat.

Tribunalul se retrage pentru a decide. După un sfert de oră reapare.

*Președintele:* Tribunalul respinge propunerea reprezentantului acuzei pentru că cercetând legăturile de tren cu Aradul, a aflat că acuzatul n'ar mai putea fi adus azi cu escortă, iar pe ziua de mâine și poimâine cu care se încheie sesiunea actuală curții cu juri, sunt fixate alte procese. Tribunalul a hotărât însă să avizeze telefonic pe medicul legist din Arad, ca să-l examineze pe acuzat acasă la locuință și încât s'ar constata că a simulat numai boala, la al doilea termen al procesului să fie adus cu escortă.

Cu aceasta desbaterea s'a finit.

Până acum cheltuielile dlui *Bocu* în jurul procesului sunt peste 400 coroane și până la capăt vor fi și 500 — pe cari d. *Hălmăgian* neavând nici o avere, va trebui să le suporte d. *Bocu* pentru onoarea ce a avut de a fi calomniat de d. *Goldiș*. În al doilea proces cu cele 13 puncte, pus tot sub răspunderea materială a dlui *Hălmăgian*, proces, care se va fini după tipicul acesta poate peste doi-trei ani, cheltuielile se vor urca la mai multe mii de coroane. Și să mai găsesc oameni cari tăgăduiesc dreptul sfânt al cravașei....

## Scrisori din București.

**Intruniri de primăvară. — Intrunirile ovreilor pământeni. — Un proces interesant. — Băncile populare.**

București, 14 Februarie.

După cât se pare, primăvara asta publicul va fi scutit de strigătul strident al nemulțumiților, cari, odată cu zilele senine, erau deprinși să creadă că a venit și vremea gălăgiei fără rost. O fi cultura, care a mai netezit asperitățile, care a făcut pe mulți să înțeleagă că fiorul primăveratic din suflete se poate manifesta și altfel decât prin proteste. Tipul domnului care protestează a început să se șteargă. Intruniri de protestare ale tinerimei nu avem de înregistrat până acuma. Avem însă în schimb intrunirile politicianilor, cari, având în vedere spiritul de care sunt animate, prezintă puțin interes.

O, intrunirile acestea, cu personalitățile cari se fac, cu zorul unora de a se releva, cu discursuri pornite dintr'o convingere așa de slabă, sunt tot atâta de simpatice, ca și zbuciumările cutărui individ, care vrea cu orice preț să se dea drept un descoperitor de adevăruri. Rareori vezi dezvoltându-se principii, rareori vezi un suflet încălzit de căldura convingerei.

Dintre intrunirile ținute până acuma, mai mult interes cred că merită aceia a ovreilor „pământeni” ținută în sinagoga din strada Mămălaci. Ziarele ovrești publică lungi rapoarte cu rezumatul cuvântărilor, cu îndemnul de a se continua acțiunea începută pentru a se ajunge odată scopul urmărit: Recunoașterea drepturilor lor de cetățeni români.

Interesant este mai ales discursul rostit de evreul *Filip Chefmer*, care analizând starea de lucruri din țară și situația „internațională” cam turbure, arată că acuma este timpul ca ovreii să-și cucerească drepturile lor în România. Fărăste, nu putem ști ce ne aduce ziua de mâine. Se spun așa de multe și se anunță din toate părțile pregătiri în vederea unui eventual război. Dacă și România ar fi nevoită să-și apere cu arma demnitătea ei? În cazul acesta o agitație din partea simpatizilor oaspeți n'ar fi tocmai de dorit. Și deci, — urmarea firească ar fi acordarea drepturilor cetățenești tuturor adușilor de vânturi.

O vorbire în acest sens ne lămurăște însă pe deplin asupra sentimentelor de cari sunt conduși

acești oameni când este vorba de țara noastră, care le-a dat un adăpost, unde au venit cu proaza în suflet, urmăriți până la graniță de enutul muscălesc. Numai cât se înșală amar, crezând că vor putea prin astfel de proceduri să intimideze. Căci deasupra tuturor patimilor, ce le vezi deslănțuindu-se cu atâta pornire, domnește în sufletele românești o conștiință națională, care înțelege pericolul ce amenință neamul acesta tânăr din partea unor oameni cu mult mai bine pregătiți. Și această conștiință nu se lasă nici terorizată, nici umilită.

Tot acum un interesant proces de calomnie a adus în discuție din nou chestia ovreiască. Anul trecut apărură o broșură intitulată „Istoria politică a ovreilor din România”. În această broșură, după ce se arată ce au făcut ovreii pentru a ajunge la realizarea visului lor, mai mulți fruntași ai ovreimeii din țară sunt acuzați că au vândut guvernului român cauza ovreiască.

În anul 1879, guvernul român, spre a putea trece peste greutățile ce le întâmpină, după spusele autorului broșurei, intră în tratative cu mai mulți reprezentanți ai ovreilor născuți în țară, cerându-le a renunța la orice agitație și promițându-le că în schimb va acorda drepturile politice ovreilor născuți și crescuți în țară. O epocă nouă se vestea pentru ovreii din țară. Spre nenorocirea lor însă, cei chemați a apăra drepturile ovreiești s'au lăsat cumpărați, au renunțat la drepturile neamului lor și s'au mulțumit să se recunoască drepturile a două mii de evrei.

Acuzațiunea este, firește, gravă pentru unii reprezentanți ai ovreimeii pământene, cari au pretenția că slujesc cu credință idealul fiilor lui *Lzrail* pe acest pământ. Aceștia au dat în judecată pe autorul broșurei. Procesul se judecă în actuala sesiune a Curții cu jurați. Publicul urmărește cu interes dezvoltarea acestui proces, care este merit a da la iveală multe lucruri interesante în ce privește acțiunea ovreilor din România pentru câștigarea cu ori ce preț a drepturilor politice. Vor face de sigur mărturisiri prețioase, fiecare căutând să arate că nu este un vânzător al cauzei neamului său. Și din aceste mărturisiri, cine va avea pricepere va înțelege cât de mult știu să jertfească alții pentru triumful cauzei lor. Și am putea lua dela dânzii multe și frumoase pilde.

Este totuși bine că se aduce din când în când în discuție felul cum străinii știu să-și servească neamul lor. Și este și, mai folositor pentru noi toți felul cum ei caută să dovedească drăgoștea față de idealul lor. Le este atâta de scump idealul, încât, spre a li-se recunoaște jertfele aduse pentru el, recurg la ajutorul justiției. Atitudinea lor ne face să ne gândim la mijloacele de apărare în contra lor. Și o bucurie sinceră ne cuprinde când vedem progresele ce le facem noi pe tărîmul economic, pe care de altfel se dă lupta în contra străinilor cotropitori.

Unul dintre mijloacele de luptă, băncile populare, face progrese din ce în ce mai frumoase. Și, odată cu înflorirea acestora, mișcarea culturală la estate ia un avânt tot mai frumos. Căci o bancă populară bine situată este în orice comună un puternic factor cultural, care sprijinește orice manifestare a spiritului poporului nostru. Aici ar fi locul să însemnăm diferitele ajutoare ce se dau elevilor săraci, ici colo, vedem că se dau învățătorilor ajutoare pentru cercetări din domeniul folclorului.

Foarte de curind pornită, mișcarea aceasta economică la sate a dat roade frumoase. În primul rând a deprins pe țaran cu cruțarea, i-a arătat foloasele ce rezultă din întovărășirea mai multora în vederea ridicării poporului.

Luptele politice dintre partide a făcut ea în timpul din urmă să se aducă acuzațiuni de cele mai multe ori neîntemeiate în contra felului cum aceste instituțiuni își fac datoria față de poporul în mijlocul căruia trăiesc. Ori cine judecă neprecupat vede însă că aceste bănci populare sunt cetățile cele mai puternice ale noastre în lupta inegală ce se dă cu străinul cotropitor. În anul trecut bilanțul operațiunilor băncilor populare a fost de 93 milioane și jumătate de lei.

Correspondent.

## Românii din Basarabia.

De multe ori am avut ocazia să aud punându-se, de către cei ce se cred știutori, că în Basarabia nu se mai vorbește românește, că Românii de acolo sunt complet rusificați, că cei mai mulți au fost transportați în Caucazia și Siberia, că în fine, din Basarabia n'a mai răms nimic, care să amintească, că ținutul cuprins între Prut și Nistru, cu mândrele cetăți, Soroca, Hotin, Akerman, Chilia cari odinioară erau pavăza Moldovei întregi a făcut parte nu de mult din trupul românesc.

Ei bine, lucrurile nu stau așa și scepticilor le putem spune cu încredere, că Basarabia tot mai este și va continua să fie un colț românesc. Dacă ai colinda această „perla din coroană imperială rusească”, după cum le place rușilor să o numească, dela Prut și până la Nistru și dela Dunăre până la granița Bucovinei constăți cu bucurie că te găsești între ai tăi. Portul și limba nu sunt de acelea cari au fost și acum o sută de ani, iar cântecile moldovenești răsună ca și mai înainte pe holdele și livezile bogate.

Bine înțeles, limba este împestrată unde și unde cu cuvinte rusești, dar acestea sunt dintre acelea, cari vin și mai ales se duc, odată cu ocupațiunea străină. — Așa bunăoară, vorba gologan este înlocuită prin „capeică”, chibrit cu „sernic” funcționar cu „cinovnic” secretar cu „pisari” etc., ceea ce însă nu însemnează de loc că limba nu este moldovenească.

În toată Basarabia nu există nici o școală românească, iar în biserici de mult nu se mai slujește moldovenește, totuși aceasta n'a împiedecat ca graiul românesc să se perpetueze din generație în generație nealterat, iar conștiința și sentimentele naționale să facă aprinse în sufletul fiecăruia așa cum face jăratecul încins sub cenușă, așteptând numai să vie o mână binevoitoare să dea învelișul la o parte pentru ca din nou să înceapă să ficărească și să ardă cu putere.

Mi-aduc aminte, că acum câțiva ani întâlnindu-mă cu un moldovean, în unul din orașele Basarabiei de jos îmi spunea:

— Hei domnule, rău nu ni-e sub rus, trăim, slavă Domnului; avem ce mânca, avem ce lucra. Dar tare ni doare sufletul, că în biserica noastră nu se slujește nici măcar „utrenia” pe moldovenește și nici școli de a noastre n'avem.

Tot acestui moldovean-țaran — care apucase ca băiețandru, administrațiunea românească în Basarabia de jos, arătându-i un gologan de 10 bani de nichel, l'a răsucit de câteva ori, a citit emoționat inscripția „România”, apoi sărutându-l, cu evlavie mi-l'a cerut să i-l dau. După un an și ceva, întâlnii iarăși pe moldoveanul meu. Purta gologanul atârnat de lanțul ceasului.

Nu odată mi-a fost dat să am convorbiri cu moldoveni din Basarabia centrală.

Și aceștia vorbesc cu aceeași sfîntenie de România și își dau seama bine cine sunt și în ce situațiune se află.

N'ași vrea să aduc aici o altă dovadă decât scrisoarea pe care a primit-o astăzi institutul de editură „Minerva”, dela un basarabean din Orhei și pe care o reproducem întocmai: „Wa poftesc să fie achia de buni sem trimeteci ce care se găsește de vânzare la Editura Dummelorvoastre. Trimetec mia publicare ce se ciamă ruseschti catalog ca să cumperem care. Din inimă vă poftesc di grabă se trimeteci. Tare avem dorință de căre românești.”

Astfel stând lucrurile, cred că nimănui nu-i este permis să creadă în svonorile împărășiate asupra disparițiunii limbei și poporului moldoveneș din Basarabia.

„Seara.”

## Abuzuri aprobate de organele administrative.

Primim următoarele:

Impotriva primarului comunal din Bodești, Fericean Vasile s'a făcut arătare la pretură pentru faptul, că în calitate de episcop peste doi orfani de mamă, cari au moștenit dela moșul lor ceva avere, a cerut dela judecătorie și a obținut vânzarea averei mobile, cu care ocaziune a vândut 30, zi treizeci de măji metrice de grâu, cu 150 coroane, adică cu 5 coroane mija metrică și fan prețuit în 160 cor., cu 83 cor., iar pe cumpărător, care era tata pruncilor în favorul cărora s'a făcut vânzarea, l'a silit de a împărțit cu dânsul cumpărătura, adică grâul și fanul. Datori n'au rămas, ca să zici că trebuia făcută vânzarea cu orice preț, — apoi între alte incorectități și pentru aceea că cu dela sine putere a dispus să se țină cuie la stâlpi ușa dela curtea școlii ce conduce în stradă, pe cuvânt că băieții o lasă deschisă și se bagă vitele oamenilor în curte și din curte în grădini. Și ce se vezi! Pretura l'achită și aprobă faptele primarului, lăsând la o parte interesele orfanilor.

De satisfacție pentru școală, nici nu vorbes... că doar școala e confesională, și vorba dlui fi-birău Hajdu — în interesul locuitorilor din comună a bătut ușa cu cuie, că nu e îndatorată antistia a se îngriji de gardul școlii.

La rândul meu întreb, e îndreptățit primarul comunal a bate cu cuie ușa școlii confesionale, ignorând în chipul cel mai vădit superioritățile, cari au dreptul de dispunere asupra ei?

Denunț faptul organelor superioare administrative, cari nu cred să se identifice cu părerile preturii din sentința dată sub nr. 462/1912.

De altcum ca să se știe ce sentimente are primarul Fericeanu Vasile față de școala confesională și de biserică, notez că în calitate de membru în comitetul parochial a pledat pentru renunțarea la susținerea școlii, și neavând nici un succes, s'a prezentat în fruntea unor aderenți înaintea parohului spre a declara că părăsește cu dânsii religiunea gr. or. în sânul căreia nu de mult a intrat.

Dintre mizeriile câte le-a făcut școlii amintesc, că a împiedecat procurarea reuzizitelor prevăzute în lege, a voit să împiedece chiar cererea acestora, pe cuvânt că deși se vor trimite, tot trebuiesc plătite, astfel nici până azi școala nu e prevăzută cu reuzizitele necesare.

În timpul din urmă a început a se amesteca în afaceri de ordin intern a le școlii, dar aici a sferit-o, căci i-s'a arătat ușa, iar despre amestec s'a făcut arătare la oficiul protopopesc ca inspectorat școlar. Un astfel de om stă în fruntea comunei, unde încearcă, dar nu dirige lucrurile.

Nicolau Boscai,  
învățător.

## Spicuirii.

Soartea unui premiu: Asociațiunea din Sibiu publică an de an concurs pentru așa numitul premiu „Andrei Murășan” care e merit celei mai bune lucrări de cuprins strict literar apărute în ultimul an la noi. În anul 1911 era să se „decearnă” acest premiu, dar nu s'a prezentat nici o lucrare care să fie strict literară, iar cele înaintate fiind de cuprins critic literar și istoric literar s'au respins dela concurs. Premiul a rămas astfel disponibil.

Cetim acum în ultimul număr din „Transilvania”, revista „Asociațiunii” (pg. 789) următorul conclud cu privire la acest premiu: „Premiul de 300 cor. rămas neîmpărțit pe 1910 din fondul „Andrei Murășan” se dă văduvei potului, care se află într-o stare materială deplorabilă.”

Mărturisim că la citirea acestei știri ne-a roșit obrazul și derușine și de durere. Văduva „poetului deșteptării noastre” ajunsă în așa hal?! A cui e durerea și rușinarea? A venerabilei matroane dela Brașov, despre care cei mai mulți nici nu vor fi știind că mai trăiește? Nu, e a noastră a tuturor!

Credem că s'ar putea înjgheba în vre-un centru românesc — mai frumos ar fi la Brașov! — un comitet de dame, care să întreprindă o acțiune frumoasă în favorul văduvei lui Murășianu.

Cetim în „Transilvania” (pg. 787) că fericitul Nicolae Densușianu și-a lăsat prin testament „Asociațiunii” dreptul de proprietate asupra serierilor sale tipărite și manuscrise.

Comitetul central a acceptat legatul și a rugat pe d. Alex. Lăpedatu să raporteze amănunțit despre serierile testate Asociațiunii. Între ele se află, după cum se știe, și Istoria Românilor dela început până la întemeierea Principatelor, foarte pe larg.

D. Dr. Ioan Sârbu, preot în Rudăria, eruditul autor al monografiei asupra lui Mihail Viteazul, premiată de Academia română cu 12,000 de lei, a fost ales astăvară membru corespondent în secția istorică a „Asociațiunii”. Printre o scrisoare adresată presidentului Asociațiunii, părintele Sârbu răspunde că nu primește onoarea ce i-se face. („Transilvania” pg. 782). Nu înțelegem de ce acest gest de dispreț.

D. Dr. Ilie Beu din Sibiu a tradus, din însărcinarea „Asociațiunii” un manual de Biologie și Igienă din ungurește, după Dr. Adolf Juba. Ne miră mult această însărcinare, mai ales când ne gândim la marele avânt pe care l'a luat știința medicală din România în timpul din urmă. Să nu se fi găsit între mulți medici români dela noi, unul care să scrie însuși un manual de biologie pe baza literaturii medicale românești și străine? Nu e o rușine să traducem (nici măcar să prelucrăm!) o carte de știință ungurească? Și încă să o traducem așa de slab ca d. Dr. Beu? Pentru onorarul de 600 cor. dat de „Asociațiune” dlui Beu în schimbul unei traduceri slabe a unei cărți, care nu e la nivelul științific de azi, se puteau face lucruri mai bune. (Vezi „Transilvania” pg. 783.)

## Birkenheuer Miklós

Arad, strada Deák Ferencz 40 a.

în fața hotelului „Vass”.

## Băcănie nouă.

Recomandă publicului prăvălia sa de coloniale și delicatose, înființată după experiența câștigată în cursul mai multor ani, și asortată întru tot corespunzătoare cerințelor timpului.

Are în depozit șuncă de Praga, costițe afumate, mezeluri, tot felul de delicatose, brânzeturi, șampanie fabricat francez și indigen, cognac, liqueruri. Fructe sudice, mandarine și mere de Tirol.

Telefon 890.

Cetind „Insemnările unui trecător” ale lui Goga m'a frapat articolul despre A. Bratu, care coasună în câteva părți, cuvânt cu un necrolog apărut în „Vatra școlară” din Sibiu, mai astăvară. Norocul dlui Goga că a scris articolul său înaintea apariției „Vetrei școlare”, căci de altfel rămânea asupra sa și stigmatul de „plagiator.”

O cogitare a dlui Iorga (scrisă sub impresia lucrurilor dela noi?): „Să știi că nu vei primi nici o rană atunci, când mai mulți încoardă arcul ca să plece împotriva la o singură săgeată.”

P. Lutinet.

## Răvas din Beiuș.

Serata literară. — „Szabadság” și noi. — Itelectualii români. și „Astra”.

Beiuș, 25 Febr.

1. a) F. Chopin: „Impromptu-cis moll”, b) „Serată literară” și tot atunci s'a ținut a IX conferență. Serata a avut următorul program:

1. a) F. Chopin: „Impromptu-cis moll”, b) B. Bartók: „Danse roumaine”, esec. la pian de dna Cornelia Bușița.

2. „Problemele religioase”, conferență de părintele Petru E. Popp.

3. Mozart: „Nunta lui Figaro” terțet de violină esecutat de dnii: I. Bușița, Fr. Hubic și Al. Chira. Acompaniament la pian de dna Cornelia Bușița.

4. Poezii din George Coșbuc declamate de G. Cosma st. în fil.

5. Haendel: „Dans l'oratorio de Indas Mahabée”, terțet de violină esecutat de dnii: I. Bușița, Fr. Hubic, Al. Chira. Acompaniament la pian de dna Cornelia Bușița.

I-s'a zis serată literară deși de fapt a fost o splendidă serată artistică. Dacă un străin ar fi fost de față la aceasta serată ș-ar fi făcut cele mai măgulitoare păreri despre felul nostru de a munci și de a ne cultiva gusturile pentru artă.

Un public imens a și grăbit să umple de cu vreme salele casei române.

Ne-am bucurat nespuse de mult, că pentru reușita acestei serate, am putut câștiga concursul pretuit a dnei Cornelia Bușița, distinsa profesoară de pian dela școlile civile.

Prin cântările esecutate la pian am putut gusta toată bogăția sufletească a unei artiste desăvârșite. Un ropot prelung de aplauze acopere ultimile acorduri și dna Bușița a avut amabilitatea să nu refuze chemarea stăruitoare a publicului, ei afară de program, a mai esecutat mai multe compoziții de ale dlui I. Murășan.

D. Petru E. Popp a tratat chestii vechi și chestii noi din domeniul religiei. A arătat în ce raport stau oamenii de știință cu religia și cum se exprimă cei mai celebri bărbați ai omenirii despre existența lui Dumnezeu. Ne spune apoi, că ori ce mișcare religioasă au avut urmări edificatoare și pentru state. În Anglia toate mișcările religioase au adus și reforme frumoase.

Trecând la felul cum sunt privite problemele religioase la noi, ne arată că cei mai distinși mirenii din țară se agită adânc pentru aceste probleme, îndeosebi de când câțiva profesori dela universitatea din Iași pledează pentru un curent antireligios.

Apărătorii bisericii se ivesc în frunte cu dnii profesori N. Iorga și A. C. Cuza, cari pornesc curentul de regenerare a moravurilor

creștinești. Acolo îi vedem și pe alți distinși profesori cum sunt domnii V. Arion, S. Mehedintzi etc.

Ni arată cari sunt ideile conducătoare ale prof. A. C. Cuza, și cari lucrările de o valoare indiscutabilă ale prof. N. Iorga.

La noi — continuă conferențiarul — probleme religioase a discutat poetul Oct. Goga.

Publicul atât la auzirea numelui dlor A. C. Cuza și N. Iorga, cât și a lui Oct. Goga, a izbucnit în aplauze furtunoase.

Conferențiarul atrage luarea aminte a publicului asupra literaturii religioase, care e tot așa de frumoasă, senină și plăcută, ca și cea profană, dar poate mai edificatoare. Incheie cu cuvintele:

„Trăim în mijlocul unei mase compacte de țărani români, cari în urma împrejurărilor fatale de traiu nu cunosc însemnătatea slovei prin care ei de sine să se poată adăpa de învățăturile sfinte ale religiei străbune. Dacă cu toată dorința noastră carte nu le putem da, o datorie ni-se impune totuși, ca ori coborându-ne în mijlocul lor, ori cu alte prilejuri să profităm a le îndrepta viața umilă și grozavă, prin îmbunătățirea moravurilor religioase.”

D. G. Cosma, stud. în fil. a declamat mai multe poezii din G. Coșbuc. Dicțiunea frumoasă, interpretarea corectă, gesturile potrivite și naturale, au făcut să admirăm în dlui pe unul dintre cei mai buni declamatori.

După fiecare declamare, publicul cerea, cu insistentă alta, răsplătind tot odată cu aplauze pe declamator.

Minunate ca esecutie au fost terțetele dlor I. Bușița, Fr. Hubic și A. Chira. Acești trei violiniști în sara aceasta au avut o isbândă desăvârșită, producând admirație publicului asistent.

Neapărat, că sunt foarte edificatoare intruirile de acest soi. Chiar de aceea o anumită presă maghiară nu se uită cu ochi buni la prestațiunile noastre. Așa „Szabadság”, organul din Oradea-mare a lui Tisza, înregistrând prelegerile ce le vom ține la sate, amintite în răvașul trecut, serie cu înverșurare contra Românilor din Beiuș. Cică scopul nostru ar fi să aranjem o serie de adunări în care să ațităm țărani contra Ungurilor, pentru că au fost eliminați cei 16 clerici români din Oradea-mare.

Rog, pe dnii dela „Szabadság” să fie pe pace! Să nu se sperie! Trăim la aer liber! Mîntea noastră e trează și nu ne vom lua după nebuniile lor!

\*

De altă parte avem vrășmași chiar și între noi. Încă nici până azi nu vedem nici jumătate din intelectualii noștri figurind ca membri ai „Asociațiunii”. S'a trimis tuturor Apelui frumoase atât din partea despărțământului cât și din partea comitetului central.

Consistorul nostru încă ne-a dat îndrumare aspră, să sprijinim „Asociațiunea”.

Ce să vezi însă! La acestea apeluri abia au răspuns câțiva preoți conștientoși.

Iar de vei merge atât la Vașcău cât și la Ceica și vei răsfoi registrele membrilor casinilor maghiare, vă veți îngrozi de numărul mare de români, cari figurează acolo.

Prea Onorata „Stragă” dela „Revista Preoților” are ceva de zis? Știm, că s'a supărat foc, când am întrebat preoțiunea, de voiește să aibă în satul lor bibliotecă populară sau ba!

Senin.

## Războiul italo-turc

Insemnătatea bombardării dela Beirut e stabilită prin împrejurările cari au loc la această acțiune. Cele două vase turcești de război ar fi putut foarte lesne ataca vasele italiene de transport, cari o culau prin Marea Roșie. Era deci de datoria flotei italiene de a scoate aceste vase din acțiune.

Acțiunea flotei italiene nu constituie călcarea a convenției dela Haga. Beirut este un port de mare fortificat și nimic nu împiedecă bombardarea sa. Italienii s'a mărginit însă de a bombardarea cele două vase turcești de război, bombardament care n'a pricinuit nici o stricăciune în oraș.

Locuitorii din Beirut ghiciseră, atât de bine intențiunea contra-amiralului italian, încât se adunaseră în mare număr mal spre a azista la spectacolul scufundării celor două vase turcești de război, care se înapoiasc anume în acest scop.

Contra-amiralul a raportat la Roma că nu e nici o victimă la Beirut.

Din raportul sosit la ministerul de război rezultă că și vasele italiene s'au ales cu stricăciuni destul de serioase.

### Cine a cerut atacul din Azia?

În cercurile guvernamentale se spune că acțiunea flotei italiene la Beirut s'a făcut în urma propunerii generalului Caneva. Acesta a reușit să convingă guvernul italian, că războiul trebuie continuat și sfârșit afară de Tripolitania, deoarece situația italienilor în Tripolitania este foarte critică.

### Expulzarea italienilor

Ministerul de finanțe va trimite azi în Siria la Beirut și Alep banii necesari pentru imbarcarea Italienilor.

„Yeni Gazeta” spune că consiliul de miniștri a trebuit să hotărască expulzarea italienilor pentru că valii din Siria, Alep și Beirut afirmă că dacă italienii de acolo n'ar fi expulzați evenimentele regretabile s'ar putea petrece.

### Victimele bombardării.

Din Beirut se comunică în mod sigur că cu prilejul distrugerii în portul Beirut a celor două vase turcești de război escadra italiană, numai două case au fost ușor stricate fără voia tirului italian. Aceste două case sunt edificiul Băncii Otomane și Băncii Salonice. Ca victime au fost numai 30 militari turci morți sau răniți.

### Protestul Porții.

Porția a însărcinat pe ambasadorii ei din străinătate să protesteze pe lângă puteri contra procedurii italienilor la Beirut.

Comandantul flotei italiene a cerut extradarea celor două vase și a dat timp de gândire numai 20 minute. După expirarea acestui termen a procedat la bombardare.

Procedul acesta este contra dispozițiunilor articolului 2 al conferinței din Haga dela 1904.

### Senatul italian și bombardarea dela Beirut.

Ministrul marinei, vice-amiralul L. Cattolica a dat citire depeșei cunoscute cu privire la acțiunea navală din Beirut. Ministrul a spus apoi: această acțiune nu era lipsită de dificultăți.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

șăși din cauza micimei portului și putința de a se aduce stricăciunii și vaselor neutre ori caselor de lângă coasta mării, totuși acțiunea a fost condusă cu energie și cumpătare. (Aplauze).

Ministrul adaugă că socotește de a sa datorie de a somnala adunării acțiunea strălucită a două vase și să facă elogiul amiralului comandanților și echipagiilor și în special ofițerilor Garibaldi și Ferruccio. (Aplauze prelungite).

Președintele adunării a comunicat o scrisoare a marchizului Visconti Venosta prin care regretă că nu a putut asista din cauza sănătății sale, la manifestările patriotice din Senat. Marchizul adaugă că din cauza evenimentelor cari au schimbat condițiile în Mediterană anexarea Tripolitaniei era o problemă care incumba Italiei care trebuia rezolvată.

De acum singura cale ce o putem urma fără a ne dezonora este aceea de a persevera cu neînfrînată constanță în acțiunea începută. (Vii aplauze).

La camoră ministrul marinei a făcut declarațiuni analoge cu cele făcute la Senat, fiind viu aplaudat.

## INFORMAȚII.

A R A D, 28 Februarie n. 1912

— **România reia relațiile cu Patriarhia.** Din Constantinopol se anunță: D. Mișu, ministrul României împreună cu d. secretar Pisoski și cu atașatul militar au asistat Sâmbătă la serviciul divin celebrat în biserica patriarhiei. Patriarhul a făcut rugăciuni pentru perechea regală și pentru principii moștenitori ai României și a pronunțat un discurs în care a zis:

„Sunt fericit de-a putea celebra sărbătoarea ortodoxiei în prezența ministrului unui stat ortodox care în decursul vremilor a luptat și a lucrat alături cu noi. Marea Biserică, care nu uită vechile tradițiuni, este fericită de acest eveniment”.

La recepțiunea care a urmat după serviciul divin d. Mișu a exprimat mulțumiri pentru rugăciunile făcute de patriarh și a adăugat că dorința Regelui și guvernului este de a strânge relațiile dintre cele două biserici ale ambelor națiuni.

La sfârșitul serviciului divin, patriarhul a oficiat un requiem pentru ierarhii români răposați și a dăruit dlui Mișu anafură pentru copiii principelui moștenitor.

— **Grecii contra Românilor.** Campania electorală în Turcia este în toiul ei. Fiecare din naționalitățile creștine din imperiu, spre ași asigura reușita candidaților respectivi, caută să înscrie în listele electorale cât mai mulți din partizanii lor.

Pentru a împiedeca pe Români de a se înscrie în listele electorale, Grecii din sangiacul Serfige, serie ziarul „Dreptatea” din Salonic, — au format bande al căror scop este terorizarea Românilor.

Celnicii și Chirigiile de naționalitate română sunt amenințați cu moartea și cu distrugerea animalelor. Știut fiind că aveca celnicilor constă din turme de oi, iar a chirigiilor în caravane de cai și cătări, pericolul, după cum se vede, este foarte mare.

Aceste bande sunt patronate de episcopii greci din Macedonia cari, se știe, sunt cei mai mari dușmani ai românilor din Macedonia.

— **Pământul nostru și eroii lor**  
Sunt multe, foarte multe colțuri menite să aducă aminte trecătorului pios: că într'un anume petec de pământ se odihnesc ciolanele cutărui erou care s'a sbuciumat o viață pentru folosul semenilor săi, dar sunt și locuri cari te fac să-ți strângi pumnii și să laneci un blestem când treci pe lângă ele.

Și lucrul acesta se întâmplă întotdeauna când marmora sau bronzul ridicat deasupra gropii celui ce s'a dus, nu e semnul cucerniceii aduceri aminte a urmașilor recunoscători, ci e mai mult un memento că și pe aici a străfulgerat ochiul hrăpareț al cutropitorilor, și-a fost răscolită țărina din pacea ei de copitele cailor sălbateci ai hoardelor ce au trecut cu vuet de cuceritori peste pământul nostru.

Și poate avem și noi un dram de dreptate când ne cearcă un sentiment de revoltă citind în ziarele ungurești știrea că Bihorul va primi o statuă și un palat cultural care să eternizeze memoria lui Arany János, iar Sebeșul o tablă comemorativă pentru Petöfi. Căci tendința se învederează; monumentele ce se ridică nu înseamnă cinstea și vrednicia celor ce s'au dus, ci punctul până unde a pătruns pecinginea distructivă a elementului șovin stăpânitor.

Bihorul însă e al nostru și ținem la el cu toată tăria, deși oblăduirea ungurească a dat drumul tuturor plăgilor și locustelor venite roșuri din Galiția asupra lui, e tot atât al nostru pe cât și Sebeșul locuit în majoritate de Români și martor al unor vremi de strălucire apusă pentru noi.

Toate aceste colțuri sunt ale noastre și pe pământul moștenit dela părinți nu au ce căuta eroii lor, mai ales câtă vreme cel mai drept și cel mai cinstit dintre luptătorii pentru libertate, e osândit să-și doarmă somnul într'o groapă acoperită cu frunză putredă de stejar și însemnată de o singură cruce ruptă de vântul ce-i cânta imnul amuțit al biruinței deasupra mormântului.

— **Grevă uriașă în Anglia.** După greva color dela căile ferate în vara trecută, pe care Georg Lloyd a reușit a o împăca, lucrătorii din minele de cărbuni se mișcă la rindul lor în toată Anglia. Urmările se vor simți nu numai în Anglia, dar în toate țările cari aduc cărbuni de acolo. Greva aceasta, dacă se face și ține până la istovirea depozitelor ar răpi la milioane de muncitori putința de a munci. Austro-Ungaria aduce din Anglia opt milioane de tone de cărbuni pe an. Nu s'a putut încă ajunge la înțelegere, căci nu s'a reușit a da chestia în judecata unui tribunal de arbitri. Lucrătorii vor să hotărască un salariu minimum, pe care capitaliștii să'l plătească în orice caz.

Aceștia se unesc, dar cer hotărîrea și a unui minim de producție în schimb.

Greutatea este că salariul minimum ca și producția minimă nu poate fi aceeași pretutindeni, deoarece prețul hranei, al chiriiilor e felurit după localități; iar producția atârână de felul minelor.

Intre reprezentanții muncitorilor și ai societăților mijloace primul ministru Ausquit, Lloyd George președintele comerțului, Sidney Buxton, ministrul de externe Edward Grey și vestitul „împăciunitor” sir Georg Asewith, iar regele a cerut să i-se aducă la cunoștință mersul negocierilor. Deocamdată se va amâna termenul pus pentru începerea grevei și apoi, se crede, că înțelegerea se va face. Vre-o sută de mii de lucrători sunt împotriva grevei.

Din Londra se telegrafiază: Greva a izbucnit, neputându-se ajunge la înțelegere. Până azi 35.000 de lucrători au încetat munca.

— **Un pungaș original.** La concursul aviatic ce a avut eri loc în Johanisthal lumea se adunase duriu și da năvală asupra ghișeurilor de bilete. Dar casierul nu sosise încă, când un tânăr își face loc printre mulțime și se duce la casă de o deschide. Pe urmă a început să dea publicului bilete, și a dat binisor, că mai le isprăvise, când a venit bătrînul, adevăratul casier. „M-a trimis antreprenorul, că se impacientase lumea — se adresă

tânărul către casier, și urmă cu vânzarea biletelor. Când a isprăvit, a pus banii în buzunar și — „poftim, vin și eu. Nu are a face că ați întârziat. O să vorbesc eu cu directorul”. Bătrînul a plecat înainte crezând că vine și omul cu pricina. dar „casierul” cu bănișorii a spălat puțină dispărînd în mulțime și de atunci a rămas dus.

— **Manifestațiile studenției ruse.** Studenția mea dela universitatea din Petersburg a început din nou să se miște și de astădată dușmănia lor nu e îndreptată numai contra profesorilor, ci de-a dreptul contra țarului, care vrea să impună cu forța la universitate profesorii designați de el, cu toate că universitatea este autonomă. Studenții de trei zile încoace au încercat să zădărnicească cursurile manifestând contra guvernului. Disordininea a ajuns atât de departe încât cursurile nu se pot ține decât sub pază polițienească. Ieri după amiază poliția a pătruns în localul universității și a arestat două sute de studenți, ocupând toate salele de învățământ.

— **Regularea riurilor din Bucovina.** Din Cernăuți se anunță: La întrunirea comisiei pentru regularea riurilor, deputatul Grigorovici a protestat în contra propunerii ca comunele rurale să plătească jumătatea cheltuielilor din punga țăranilor.

Grigorovici cere ca boerii să plătească personal o parte, iar restul să se completeze din fondul religionar, căci acest fond a fost întrebuințat până acum de guverne pentru acoperirea tuturor mișeliilor și este timp să se întrebuințeze în mod folositor.

Deputatul din dietă Piatkowsky protestează în contra admiterii în comisiune a lui Grigorovici, care fiind socialist, aduce lupta de clasă, și spune că marii proprietari au destule greutăți.

Prezidentul, contele Meran declară în principiu că Grigorovici are dreptate și că va interveni pe lângă guvern ca să admită propunerea lui.

— **Societatea teatrală la Oradea-mare.** Din Oradea ni-se scrie: Comitetul filial al „Societății pentru fond de teatru român” din Oradea-mare în adunarea generală din 25 l. c. s'a reorganizat în modul următor:

Președinte: Dr. Demetriu Kiss avocat, secretar: Marcel L. Jourca casierul „Bihoreni” cassar Ioachim Mart a funcționar la banca „Bihoreana” și încă 15 bărbați valoroși cari în totdeauna au fost în fruntea mișcărilor noastre culturale și sociale.

Reorganizat astfel comitetul credem că sămânța încredințată acestor sămănători va fi aruncată în pământ bun aducând astfel roade îmbelșugate și dintre cele mai bune.

— **La jocul de-a războiul.** De când cu izbucnirea războiului din Africa, pentru școalele italiene — cu deosebire în orele de gimnastică — jocul de-a războiul italo-ture se bucură de mare popularitate. Grupurile adversarilor se recrutează dintre elevi — făcând cei sărguțicioși pe *italieni*, iar cei leneși, drept pedeapsă, pe turci. La un astfel de joc al școlii de fete din Ancona una, cea mai silitoare și cu aspirații de comandant, a adus de acasă și un revolver. În lupta ce s'a încins între *italieni* și *turci*, pe când însufletirea ajunsese la paroxism și victoria era sigură, fetița a tras un foc de revolver. Glontelă a nimerit și în aceeași vreme un turc s'a dat peste cap. Păcat numai că turelul era una dintre colegele sale.

— **O anecdotă despre regele George al Angliei.** Elefantul alb e un rar exemplar pachiderm în Europa. E atât de rar că nici nu se crede că există pe la noi. Cu toate acestea într'un circ din Londra un „Sidoli” oarecare anunță că el are un elefant alb. Regele George foarte curios se duce să vadă această minune, ce nu se poate vedea decât la regele Siamului.

„Ascultă, dle antreprenor, îi zise regele, stăpânului circului”, cum ai intrat în posesiunea acestui elefant?”

— „Majestate, un director de circ, este autorizat să înșele publicul său, întocmai ca unii proprietari de cinematografe, cari una anunță și altă reprezintă. Eu însă nu voesc pentru tot ce este în lume să miș pe Suveranul meu. Elefantul meu nu e alb decât numai că de două ori pe zi, îl văpsim!”

Se zice că regele George a ris de era să-i vie rău.

— **Cinematograful Apollo.** Două zile de-a rândul cinematograful Apollo va da publicului prilej să admire creațiuni din domeniul poliției criminale. Programul extrem de interesant e format din patru puncte și nu exagerăm spunând că „Contrabandișii” merită toată atențiunea. La acelaș nivel e și restul spectacolului „Brătara”, „O spargere” și „Taina unui iatac”.

— **Un atentat în primăria Vienei.** La ședința municipală ce a avut ori loc în Viena, discuțiile se întinsează până târziu în noapte. Primarul Hierhammer chiar se pregătea să ridice ședința, când de pe galerie a răsunat o pușcătură de revolver. S'a iscat o mare panică printre asistenți, cu toate acestea servitorilor le-a reușit să prindă pe atentator, chiar în momentul când se pregătea să tragă al doilea foc. A fost dus la poliție unde a mărturisit că e funcționar la tramvai și e amenințat să fie dat afară. Agitația dela ședință însă îl sguduise atât de mult încât comisarul i-a amănat interogatoriul până ziua următoare.

— **Cea din urmă știre despre Szabó György.** Cetitorii își vor mai aduce aminte, poate, de figura tristă a acestui transfug și rolul îndoit de trist cu care și-a încheiat viața în arena publică. Cândva român și dascăl, ajuns pe urmă după continue gadureli și înjosiri director la școala de stat, și-a maghiarizat numele și profitând de încrederea superiorilor a falsificat cambii pe numele inspectorului — defraudând în aceeaș vreme și bani publici. A fost osândit la patru ani temniță ordinară socotindu-se și vremea petrecută în arest preventiv. Sentința a fost apelată la tablă care a lăsat-o neschimbată. Eri a avut loc pertractarea finală — dar până la acest termen Szabó György a încercat odată să înșele justiția, făcându-se nebun. A fost însă demascat și pus din nou la răcoare.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

x **Seminarul juridic Dr. Geréb.** Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind la pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre

binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațială.

x **Gustav Tétray — Oradea-mare, str. Rákoczy,** prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x **Primașul primadonei Fedak Sári,** favoritul publicului din Budapesta va concerta începând din 27 l. e. în hotel „Central”, alternativ într-o zi în cafenea, iar în alta în grădina de iarnă, timp de 14 zile. Taraful de muzicanți foarte bine instruit, este compus din 12 membri.

## ECONOMIE.

**Bugetul României.** Citim în „Voința Națională”: D. P. P. Carp, președintele consiliului de finanțe a depus Marți pe biroul Camerei bugetul general al statului pe exercițiul curent 1912—1913. Bugetul se ridică la suma de 505,500.000 lei.

În expunerea sa de motive, d. Carp spune că pentru satisfacerea tuturor nevoilor statului ar mai fi nevoie de un plus de 360 de milioane cari s'ar putea dobândi printr'un nou împrumut. Cum însă anuitățile ar fi grele, s'ar putea găsi o soluție în conversiunea tuturor celorlalte împrumuturi în rentă de 4 la sută.

Media excedentului bugetar este de 50 milioane. Anul trecut am avut un excedent de 56 milioane, iar anul acesta până în momentul de față 38, ceea ce ne face să credem că excedentul de anul trecut va fi întrecut până la încheierea exercițiului.

## BIBLIOGRAFII.

**Nouă piese muzicale de Tiberiu Brediceanu „La sezătoare”** icoană din popor (un act cu un prologiu) text de C. Sandu-Aldea și I. Borcea. Cuprinsul: Preludiu și cor. Nr. 1. Doina lui Sorin. Nr. 2. Mândruța cu ochii verzi. Nr. 3. Cântec din bătrâni. Nr. 4. A lui Moș Marin Nr. 5. Melodrama. Nr. 6 Cântecul Ilenei Nr. 7 De masă. Nr. 8 Scenă Nr. 9 Cântec haiducească Nr 9 a) Solo de fluier. Nr. 10 Brâu. Nr. 11 Duet. Nr. 12 Invărtita și cor. Partitura pentru canto și piano cor. 8.

**Doine și cântece românești.** (Canto și piano). Caietul III. Păsărică mutăți cuibul. Leagănă-te frunzuliță. Turturea din valea sacă. Ardemite-ai codru des. Ce vii, bade târzior. Tu te duci, bade sărace. Foie verde, foie lată. Pe unde umblă dorul. a 4.—

**Caietul IV.** Pe sub flori mă leagănă. Foie verde pup de erin. Sus în vârful dealului. Mândre de dragostea noastră. Când treci, bade, pe la noi. Frunză verde, frunzuliță. Auzi, mândro, cucu-ți cântă. S'a dus cucul de p'aci. a cor. 4.—

**Jocuri românești** (piano solo). Caietul IV. Hora. Invărtita III. Brâu V. Pe picior IV. Din Maramurăș Ardeleana V. Danțu. Ardeleana (ca în Bănat) IV. Prețul unui caiet cor. 4.—

**Quadrille pe motive românești** cor. 2.—

**Hora** (cis moll) cor. 1.50.

**I. Vidu.** Moțul la drum, pentru voce și piano a 1 cor. + 5 fil. porto.

**Dr. Iustin Cl. Iuga.** Doine și cântece populare românești. Voce și pian partea II a 2.50 10 fil. porto.

**Cântece și plângeri,** 6 compoziții românești pentru voce și pian a (preț redus) 2 cor. 10 fil. porto.

**Viorele de iarnă.** Polka mazur pentru piano ed. II. a 40 fil. + 5 fil. porto.

**Marșul studenților din Brașov** Pentru piano ed. II-a a 40 fil. + 5 fil. porto.

**Thalia Română,** marș românesc pentru piano ed. II-a a 40 fil. + 5 fil. porto.

**La Librăria „Tribunei”** să află de vânzare losuri dela „Reuniunea Femeilor Române”. Bucata Cor. 1 + 10 fileri porto. Recomandat 35 fileri.

## POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Aurel Simu, Vaskö. Am primit 14 cor. abonament pe Sem. I 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,  
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

## De dat în arândă.

**O casă cu prăvălie și trafică,** lângă drumul de țară e de dat în arândă pe 3—6 ani. — Doritorii să se adreseze lui

**Zenovie Hodis,**  
comerciant în Marosborsa.  
(Berzova, Comit. Arad.)

Leon Tolstol.

227

## RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Dar Natașa stăruie: ea scoase toate obiectele fără preț și reuși să vire toate cele de pret numai în douăăzi. Nu mai rămânea decât a se închide capacul lăzei cu covoare: s'ar fi putut scoate încă vre-o câteva lucruri din ea, dar Natașa se opuse și apăsă din toate puterile ei capacul, rugându-l pe valet și pe Petra să-i ajute.

— Apăsați, Petra și Wasilici, apăsați cu toții! strigă ea.

Covoarele se presară și lada se închise.

Natașa bătu din mâni de bucurie și lacrimi îi țâșniră din ochi. Dar numai decât ea se ocupă de celelalte pachete și toată lumea o urmă cu încredere. Contele nu se mai supăra când îi se spunea că Natașa contravenise poruncilor lui, și toți ai casei se adresau ei când voiau să știe dacă carele erau destul de încărcate.

Cu toată această activitate infrigurată însă, impacatul se urmă până noaptea târziu fără a putea fi isprăvit.

Contesa se culcă și contele amână plecarea pe a doua zi. Sonia și Natașa se culcară fără a se desbrăca.

În timpul nopții un nou echipajiu conținând un rânit se oxi în fața porții Rostovurilor. Maria, care

sta în poartă, ghici numai decât că acel rânit trebuia să fi fost vre-un înalt personajiu. Pe capră, alături de vizitiu ședea un moșneag, un valet de casă mare. Echipajiu era urmat de un car în care se afla medicul și doi soldați.

Veniți la noi, spuse bătrâna femeie valetului... Ai noștri sunt gata de plecare, și casa va rămânea goală.

— Avem și noi casa noastră la Moscova, spuse valetul, numai că e departe și nu mai sade nimeni întrinsa. Nici nu știu măcar dacă o să trăiască până acolo. Trebuie să-l consult pe medicul. Și bătrânul servitor se dete jos de pe capră și se apropie de doctor.

— Bine răspuse acesta la propunerea valetului.

Maria propuse ca rânitul să fie dus în casă, dar cum nu putea fi dus fără primejdie pe scări, el fu instalat într'un pavilion.

Rânitul acesta nu era altul decât prințul Andrei.

### XLI.

Cea din urmă zi a Moscovei începu. Era într-o Duminică lîmpede și veselă de toamnă. Clopotele tuturor bisericilor sunau pentru liturghie ca în toate Duminicile. Se părea că nimeni nu prevedea încă soarta ce aștepta Moscova.

Nu mai două lucruri indicau această situațiune: atitudinea poporului de jos și prețul obiectelor.

Lucrătorii, moșierii printre cari se amestecau funcționarii, seminaristi și nobili, o porniră, des de dimineață în spre Tri-Gori. După ce-l așteptă în zadar pe Rostopșin și convinsă că Moscova va cădea în mâinile dușmanilor, mulțimea se întoarse în oraș și se răspândi prin cărciumi și birturi.

În acelaș timp prețul armelor, al carelor, al cailor, al aurului mercea tot crescând, în vreme ce bancnotele și celelalte mărfuri scădeau ca valoare: se da pentru nimic mobile, bronzuri, oglinzi, și pentru un sim-

plu cal de mojie se ofereau cinci sute de ruble. Cele treizeci de care venite să transporte lucrurile Rostovurilor constituiau o comoară lăcomită de mulți și pentru care se ofereau sume considerabile. Afară de aceasta, în dimineața acelei zile vistavoii și servitorii ofițerilor râniti îi rugară pe Rostovi să le dea din carele lor pentru a putea părăsi Moscova. Intendentul refuză categoric, spunând că n'ar îndrăzni să transmită contelui această propunere. Era evident că dacă se ceda un car, i-ar urma altele și că la urma urmelor cele trezeci de care nici n'ar ajunge pentru acest scop. Astfel gândea intendentul în interesul stăpânilor săi.

— Ei bine, Wasilici, gata suntem? întrebă în aceea clipă contele Ilie pe intendent, frecându-și capul ehoi și salutând cu bonomie pe ofițerul și pe vistavoiul cari vorbeau cu Wasilici.

— Putem inhăma caii numai decât.

— Bun... De îndată ce se va scula contesa, o vom porni la drum.

— Aveți nevoie de ceva, domnule? îl întrebă apoi pe ofițer. Locuiți la mine?

Ofițerul se apropie și fața lui palidă se impurpură deodată.

— Conte... vă rog... dați... vă implor... autorizați să putem ocupa un locșor într'un car al dtră.

Dar mai înainte să-și fi formulat cererea, vistavoiul unui alt ofițer, reclamá aceiaș favoare pentru stăpânul său.

— Al da, da, făcu grabnic contele... Se înțelege, se înțelege.

...Wasilici goleşte unul sau două care... vom vedea...

Contele dete aceste porunci în termeni vagi, dar deja expresia de recunoștință a ofițerului îi întări consimțământul.

(Va urma)



490

# REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

**BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD**

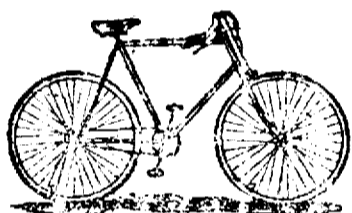
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.  
(Lângă »Apollo«.)

Se caută

o vânzătoare în prăvălie,

care va fi introdusă în broderie cu mașină și care ca instructoră va fi angajată. — Ofertele sub »Post bun« sunt a se trimite la administrația Tribunei. Se recere cunoștința limbilor: română, maghiară și germană.

**BICICLETE**  
de renume mondial:  
**THE CHAMPION**  
și **PREMIER**



cu osie campanilară, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie, lanpe, pe lăle, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

**Láng Jakab és fia**

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare  
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boros-tér 4 și în Buda, II., Margit körut 6.  
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

*Numai pentru acei fumători*

*care având în vedere sănătatea lor  
jertesc cu 1—2 țigări mai mult pe zi*

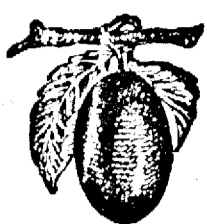
**Specialitate „Club”**

120 foițe 20 țigări  
70 foițe 12 țigări

O cutie tuburi (100) 70 țigări

La sfatul medicilor sunt atât foițe cât și tuburile libere de Brown și materie de tipar, precum și grăsime (aşanurita „Anbré”) dar totuși ori-ce tub și ori-ce foiță are marca și iscălitura fabricantului „Modiano” împreună cu presiune de apă.

Se poate cumpăra în or-ice trafică. — Depozit la Huszerl M. Trafică de specialități, Arad.



**În atenția pomicultorilor!**

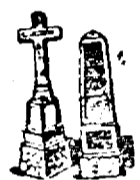
Ofer altol de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuiceii și a sligovișului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medale de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,  
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

**Botházy László,**

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip.  
Nagyvárad, — Erzsébet-utca.



Primesc ori-ce lucrări ce se refer la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum căldărăm de beton, canale, poduri de beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit deservnu și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine. Liferez pietri și nisip în cant. mare.



**Oltoiri de struguri**

expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

**Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep**

Proprietar: **Caspari Fiigyes, Medgyes 16**  
(Nagyküküllőmegye.)

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Cine voiește

**rachie curată**

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

**Greciun & Voda**

din Lușoș,

care dispune de căzănării mari proprii în Bănat și Ardeal.

**MOTOARE ȘI LOCOMOBILE**

cu olei brut, dela 4—100 HP.

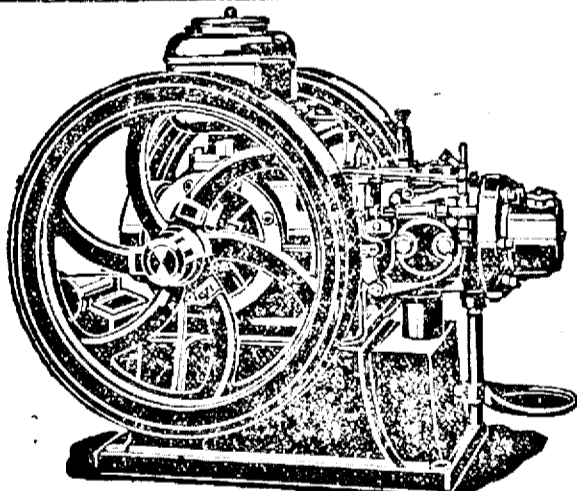
Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. — Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

**Surányi Viktor,**

inginer-mechanic diplomat,  
Budapest, VI., Lázár-utca 18.  
(Indărățul Operei.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.  
Intermediarii primesc recompensă.



Motoare cu benzin și gaz.

**Dacă stropești cu „FORHIN”**



**I**-ai mai puțină bătaie de cap,  
**II**-a lucru mai puțin,  
**III**-a cheltuială mai puțină!

deoarece »FORHIN«-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frunzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțămintă și recunoștință.

Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordoipor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN” BUDAPEST, VI., VÁGZI-UT 93.

Prețuri moderate.

**EUGEN LIEBLICH**

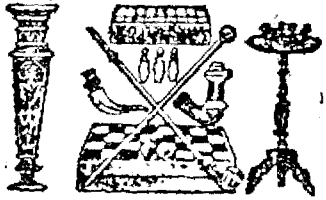
fotograf

Sibiu — Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

≡ Execută toffelul de icoane artistice. ≡

Plantinatipic, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea, copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe că atelierul acesta în privința mărimii este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Cu deslușiri servesc.

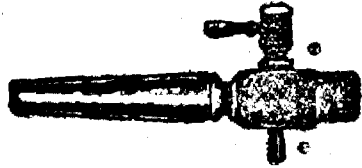
**LÉVAY GYÖRGY**

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare *toffelul de lucruri ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, spițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și toffelul de decorații, la mobile, etc., cuire și a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

**Georg Barthelmie**

mechanic

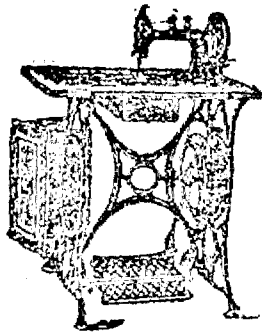
Brașov, Strada Porții Nr. 41.

(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafoane, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

**Mizera József,**

măiestru zidar diplomat.

Biroul: Arad, Ilona-utca 34.

Primește toffelul de lucrări de branșe pentru edificii, precum și efectuarea de planuri și expres-nota sau preliminări de spese atât în localitate cât și în provincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

Firmă Românească!!

Recomandăm on. public românesc

**Salonul nostru de croitorie,**

bogat aranjat cu toffelul de ștofe din patrie și străinătate, precum engleze, franceze, scoțiene etc.

Lucru solid, punctuos și pe lângă prețuri moderate.

La dorință călătorim pe speșele noastre și în provincie la on. noștrii mușterii.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public românesc, suntem cu toată stima:

**Petricaș și Anca,**

croitor,

(Cluj) Kolozsvár, str. Kossuth L. Nr. 24. et. I.

Telefon 387.

**Braun N. Antal**

Arad, Boros Béni-tér 7. (casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu

**văpseli și material pentru zidit**

în atenția domnilor cari voiesc să zidească. Atrage atenția mai departe asupra *varului* de prima calitate, *cement*, *figlă*, *țevi de beton*, *praf de piatră*, *impletitori de trestie*, *table de cement* pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din Baia de Criș le ține acuma în depozit desfăcându-je cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul on. public:

Cu stimă: **BRAUN N. ANTAL**

Românii replantați viile cu altoi dela firma română!

**„Mugurul”**

însoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros

(Kis-Küküllő vm.).

**Altoi de vie**

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

**„Mugurul”**

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Românii Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

Românii sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de renșită este de a folosi material solid!

Premiat în 1889 la Paris. 1866 la Budapesta și încă alte 6 distincții.  
 Inițiată la 1883. — Liferantul Technologiei reg. ung.

**„UNIVERSAL”**  
 fabrică de calapoade,  
**JUHÁSZANTAL, Békéscsaba**

Măsură se ia la caz de lipsă după autopsie medicală.  
 Despărțământ separat pentru Ortopedie.  
 Ori-ce comande, chiar și după formă de gips.  
 Fabricațiile mele sunt din lemn uscat, bine pregătit.  
 Scânduri de lucrat, scaune, mese de croială și ace pentru  
 ciobotari și pantofari.

- Brevetele firmei »Universal« :
1. »Universal« pentru lărgirea încălțămintelor.
  2. »Universal« calapoade, pentru cizme, mai ales ptru soldați, vânători și agricultori.
  3. »Universal« mașini sistem nou.

Cereți CATALOG.



**Sam. Wagner,**

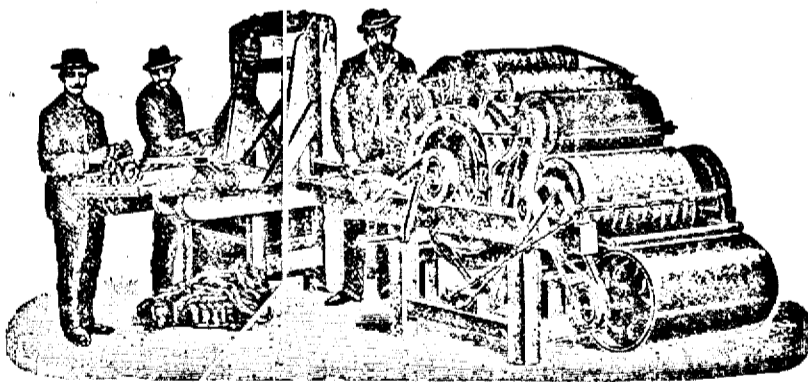
Prima turnătorie de fier Sibiiiană.  
 Mare fabrică de mașini agricole.  
 Atelier de mori și prăvălie de fier.

◆ **NAGYSZEBEN.** ◆

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Piuă pentru abale (postavuri).

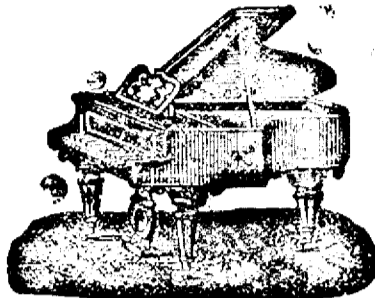
Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuează: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de **MOTOARE** dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.



Telefon Nr. 557.  
**Petrof Antal** <sup>SUCCESOR</sup> **Wonka János**

fabrică de piane cesar regale  
**Temesvár-Józsefváros,**  
 Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

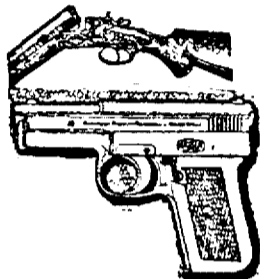


Liferează:

**PIANE și PIANINE**

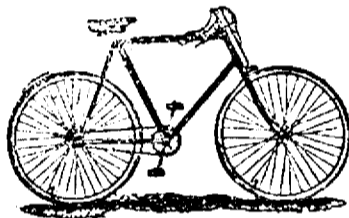
efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.  
 Profesorii și instructorii de muzică primesc favor convenit.  
 Catalog ilustrat la dorință trimit gratuit și porto franco.

Cele mai bune fabricații de  
**PUȘTI de VÂNAT**



puști flobert, revolve și piștoale  
 Bulldog, pecum și toffelul de gloanțe  
 și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de  
**MAȘINI DE CUSUT**  
 pentru familii și industrie.



**BICICLETE**

să căpătă cu prețurile cele mai  
 ieftine și pe lângă plătiri convenabile în rate.

Mândria oricărei gospodine este pâinea bună și frumoasă! în locul dospirii îndelungate și frământării oboșitoare, este de recomandat mașina „**IDEAL**” pentru dospirea și frământarea pâinii, premiata în mai multe rânduri, la expoziția de lucruri casnice din Timișoara 1908 distinsă cu »Medalie de aur« și »Diplomă«.



Toate aceste se pot comanda dela

**KALENDA JÁNOS**  
**Nagyvárad, Piața Szent László-tér.**

**FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE” MOSKOVITS**

Telefon 218.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18.

Telefon 218.

Extras din catalogul de ghetă de primăvară:

Ghete bărbătești din chewrau brunet cu baie	—	—	—	—	Cor. 10.—
» » » » » american	—	—	—	—	» 13.—
» » » » » cu nasturi,	—	—	—	—	» 17.—
» femelești » » » » » abbè	—	—	—	—	» 7-50
» » » » » spangis	—	—	—	—	» 7-50
» » » » » culoare galbenă deschisă, american	—	—	—	—	» 17.—
» » » » » jumătăți, din chewrau brunet cu nasturi	—	—	—	—	» 10.—

Diferite calități de ghetă bărbătești și femelești:  
 Cor. 10.—, 13.—, 17.—, 22.— și 28.—

Ghete pentru copii și fetițe dela 1-50 până la 13.— Coroane.  
 Prețuri solid fixate! Ghete comode și tari!

**EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!**



# „CODRUL”

instituf de credit și economii societate pe acții în Buteni (Körösbökény).

## Convocare.

Invităm pe domnii acționari ai institutului de credit și economii »CODRUL« la

### a III-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Körösbökény (Buteni) la 9 Martie st. n. orele 10 a. m. în localitățile institutului.

#### OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra împărțirii venitului curat.
3. Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de supraveghere pe anul 1911.
4. Alegerea a 7 membri în direcțiune pe 3 ani § 30 statute.
5. Eventuale propuneri în sensul § 21 din statute.

Körösbökény (Buteni) 24 Februarie 1912.

#### DIRECȚIUNEA

**Dispozițiuni statutare:** În adunarea generală au vot decisiv numai acei acționari, cari au fost induși în cartea acționarilor cu cel puțin 30 zile, și au depus cu 24 ore înainte de adunarea generală acțiunile lor la casa institutului, ori la instituturile designate de direcțiune. Eventuale plenipotențe încă sunt a se depune la institut, cu 24 de ore înainte de adunarea generală, căci la din contră nu vor fi considerate § 17.

Fiecare acție dă drept la un vot (§ 18).

Plenipotențatul trebuie să fie însuși acționar al institutului.

Nici un acționar nu poate avea mai mulți plenipotențați.

Pe minoreni îi reprezintă tutorii, pe societăți, corporațiuni și institute le reprezintă reprezentanții lor legali și în cazul când aceștia n'au acționari § 19.

Conform § 17 din statute pentru primirea și depunerea acțiilor, rugăm instituturile »Victoria« din Arad și filialele acesteia din Klsj (Chișineu), Világos (Șiria) Boroșjenó (Boroșineu) și »Crișana« din Brad.

Active — Vagyon

Contul bilanț cu 31 Dec. 1911 — Mé:leg-számla 1911. évi dec. hó 31-én.

Passive — Tehe

Cassa în numerar — Pénz készlet — — — 647773		Capital de acții — Részvénytőke 2000 acții à 50 Cor. —	100000
Giró — Giró — — — — 15420 —	2189773	Fond de rezervă — Tartalékalap — — — — —	6242
Cambii — Váltók — — — — — 878581 —		Fond de penzie — Nyugdíjalap — — — — —	7558
Camb. cu acop. hip. — Jelzálogilag bizt. váltók 668608 —	1547189	Depuneri — Betétek — — — — —	4670615
Cont-curent — Folyó számla — — — — —	55440	Reescont — Visszleszámitolás — — — — —	987243
Efecle proprii — Értékpapírok — — — — —	2100	Creditori — Hitelezők — — — — —	89564
Debitori — Adósok — — — — —	33150	Contrib. rest. la dep. — Be nem fizeltt tőke kamatadó	12532
Casa inst. — Intézeti ház — — — — —	32000	Interesele acțion. neridic. — Fel nem vett osztalék —	1797
Mobilier — Felszerelés — — — — — 1311 —		Interese tranzitorii anticip. — Előre fel vett kamatok —	202149
Amortizare — Leirás — — — — — 111 —	1200	Profit transpus — 1910. nyereség áthozat — 1000 —	
		Profit curat — Tiszta nyereség — — — — 12365.50	133655
	1605272.63		1605272.63

Debit — Kiadás

Contul Perdere și Profit — Veszteség és nyereség számla.

Credit — Bevétel

Interese de depuneri — Betéti kamatok — — — 20667.99		Profit transpus — 1910. nyereség áthozat — — —	1000
Interese de reescont — Visszleszámitolási kam 50151.20	70819.19	Interese de escont — Leszámitolási kamatok — — —	966367
Salare — Fizetések — — — — —	3900	Interese de cont-curent — Folyó számla kamatok — — —	376
Bani de cvartir — Lakpénz — — — — —	900	Venitul casei institut. — Intézeti ház jövedelme — — —	19142
Chirie — Házbér — — — — —	700	Proviziuni și alte venit — Jutalékok és más bevételek	2901
Spese de birou — Irodai költségek — — — 3853.16			
Porto — Portó — — — — — 658.37	4511.53		
Dare erarială și comunală — Állami és közs. adó 3486.19			
10% dare după int. de dep. 10% tőke kamat adó (betétek után) — — — — — 2066.83	5553.02		
Compet. de timbru — Bélyeg illeték — — — — —	27.44		
Amort. din mobilier — Leirás a felszerelésből — — —	111		
Profit transpus — 1910 nyereség-áthozat — 1000 —			
Profit curat — tiszta nyereség — — — — 12365.50	13365.50		
	99887.68		99887.68

Buteni, la 31 Decembrie 1911.

DIRECȚIUNEA: — IGAZGATÓSÁG:

St. Peneștu m. p.  
contabil.

Sava Raicu m. p.  
președinte.

Ioan Cosma m. p.  
v. președinte.

Dr. Aurel Grozda m. p.

Salustius Barbul m. p.

Terentie Micluția m. p.

Alexandru Nica m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Subscrisul comitet de supraveghiere a revidat contul bilanț și contul perdere și profit și le-a aflat în deplină consonanță cu cărțile institutului — A felügyelő-bizottság jelen mérleg-számlát átvizsgálván, azt rendben és az intézet könyveivel összhangzónak találta.

Körösbökény (Buteni) 26 Februarie 1912.

Petru Vasilon, m. p.  
președinte.

Virgil Antonescu m. p.

Avram Giurgiu m. p.

Patriciu Covaciu m. p.

Dr. Ioan Papp m. p.